OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET

HE 213/2026 vp, hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Sivistysvaliokunta 20.10.2026
Hallitussihteeri Maria Soininen

Täsmennykset oppivelvollisuuslakiin

- Lakiin lisättäisiin nuorten työpajatoimintaa koskevat säännökset. Samalla asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu laajenisi hieman.
- Oppivelvollisuuden suorittamisen määräaikaista keskeyttämistä haettaisiin, jos oppivelvollinen osallistuu ulkomaisen lainsäädännön ja opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen tai koulutukseen.
- Ammatillisen perustutkinnon, lukion aineopintojen ja ylioppilastutkinnon samanaikaisen suorittamisen maksuttomuus selkeytyisi (ns. kaksoistutkinto).
- Monialaisen ammatillisen oppilaitoksen käsitteestä luovuttaisiin. Sen sijaan oppivelvollisen oikeus majoituskorvaukseen määräytyisi sen perusteella, kuinka kaukana on lähin sellainen ammatillinen oppilaitos, jossa järjestetään koulutusta oppivelvollisen suorittamakseen valitsemaan tutkintoon. Lisäksi TUVA- ja TELMA-koulutuksissa otettaisiin matkan pituuden lisäksi huomioon myös päivittäisen koulumatkan ajallinen kesto.

Täsmennykset tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin

- Järjestämislupa voitaisiin myöntää myös ns. valtion oppilaitoksille (Valtion koulukodit, Valteri-koulu sekä valtion kielikoulut).
- Koulutus muodostuisi pakollisista ja valinnaisista koulutuksen osista.
- Tulisi tarjota mahdollisuus suorittaa kaikkia tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden mukaisia osia.
- Perusopetuslain, lukiolain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain järjestyssääntöjä koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa.
- Lisättäisiin selkeyden vuoksi lakiin säännös, että perusopetuslain 36 d §:n säännös mobiililaitteiden haltuunotosta ei koske tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta.

Muut ehdotukset

- Täsmennys perusopetuslain 46 §:ään: **Aikuisten perusopetukseen** kuuluvat suomen tai ruotsin kielen opinnot ovat maksuttomia niille oppivelvollisille, jotka ovat suorittaneet perusopetuksen, mutta joiden kielitaito ei riitä perusopetuksen jälkeisen koulutuksen suorittamiseen. Näille oppivelvollisille turvattaisiin myös muut opintososiaaliset edut.
- **Oppivelvollisten ensisijaista valintaa yhteishaussa** koskeva sääntely lukiolakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin
- Kaikki muutokset voimaan 1.1.2027

Esityksen vaikutukset

- Esitetyt muutokset toteutettaisiin kustannusneutraalisti.
- Ehdotetuilla muutoksilla ei olisi suoria vaikutuksia valtion- tai kuntatalouteen.
- Esityksen vaikutukset kuntiin ja koulutuksen järjestäjiin ovat vähäiset. Asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu laajenisi hieman käytännössä, mutta asuinkunnan jo voimassa olevia lakisääteisiä velvoitteita ei muutettaisi.
- Oppivelvollisten ensisijaista valintaa koskevat ehdotukset vaikuttavat Opetushallituksen järjestelmiin ja niiden kehittämiseen.

Esityksen vaikutukset, nuorten työpajatoiminta

- Kun suoritetaan opintoja nuorten työpajoilla oppimisympäristönä (ehdotettu oppivelvollisuuslain 4 §:n 5 mom.), kustannukset katetaan koulutuksen järjestäjän saamasta valtionosuusrahoituksesta. Tämä vastaa nykytilannetta.
- Oppivelvollisuuslain 4 ja 5 §:ssä säädettäisiin lisäksi siitä, että nuorten työpajatoiminta olisi eräissä tilanteissa erillinen oppivelvollisuuden suorittamistapa. Tällöin olisi kyse nuorisolaissa tarkoitetusta nuorten työpajatoiminnasta, johon myönnettäisiin valtionavustusta nuorisolain 21 §:n nojalla.

Esityksen vaikutukset, matka- ja majoituskorvausten laajentaminen

- Ehdotetulla majoitus- ja matkakorvausten laajentamisella olisi pieniä vaikutuksia siihen, miten ammatillisen koulutuksen määräraha jakautuu koulutuksen järjestäjien kesken. Korvausten laajentaminen korottaisi harkinnanvaraisen rahoituksen määrää ja vastaavasti pienentäisi laskennallisen perusrahoituksen määrää (arviolta 477 000 eurolla). Vaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä yksittäisen koulutuksen järjestäjän kannalta.
- **HE 177/2026 vp**: Kyseisen esityksen mukaan oppivelvollisten majoitus- ja matkakorvauksia myöntäisi 1.8.2027 alkaen Kela.

Kiitos!